

αίτησις: Διεύθυνσις «Νέας Ήπειρου»

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Χημείου Σοκάκι

Υπεύθυνος
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΓΚΥΣΟΥΛΑΚΗΣ

Διευθυντής - Συντάκτης
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΔΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η'.

Εν Χανίοις τῆ 2 Ὀκτωβρίου 1908—ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΡΙΘ. 494

ΜΕΤΑ τὰ λαοφυρίσματα καὶ τὰ δημοφυρίσματα, δι' ὧν κατελύθη τὸ αὐτόνομον καθεστῶς καὶ ἀνεκηρύχθη ἡ μετὰ τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου Ἐνωσις τῆς Κρήτης, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις τῆς Κρήτης ἀνταποκριθεῖσα ἐπραξε τὸ αὐτὸ, καὶ ὡμωσε τὸν ὄρκον πίστεως εἰς τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων, συνῆλθε τὴν παρελθούσαν Δευτέραν καὶ ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ κρητικοῦ λαοῦ καὶ ἐπανέλαβε τὸ κήρυγμα τῆς Ἐνώσεως νομιμοποιούσα οὕτω συμφῶνως τῆ ἀρθρῶ 119 τοῦ Συντάγματος τὴν πάνδημον καὶ πανηγυρικὴν ἀπόφασιν τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, ὅπως τοῦ λοιποῦ ζήσῃ ἡνωμένος μετὰ τῶν ἐλευθέρων ἀδελφῶν του εἰς ἓν Κράτος.

Διὰ τῶν πράξεων τούτων ἡ αὐτόνομος Κρητικὴ Πολιτεία κατελύθη, καὶ ἐν τῇ συνεδίδησε τοῦ κρητικοῦ λαοῦ ἡ Κρήτη ἀποτελεῖ σήμερον μίαν ἐπαρχίαν τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου. Ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν κρητικὸν λαόν, τὸ γεγονός συντελέσθη. Ἀλλ' εἰς τὴν τελείωσιν αὐτοῦ ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις καὶ ἄλλου παράγοντος, τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως, καὶ διὰ τὴν δημιουργηθῆ γεγονὸς τετελεσμένον ἔπρεπεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ κρητικοῦ λαοῦ τὴν ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς τὸν Βασιλέα Γεώργιον, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διακυβέρνησιν τῆς Νήσου, νὰ ἀνταποκριθῇ ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις, ἡ μόνη σήμερον νόμιμος Κυβέρνησις τῆς Νήσου, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ἐλληρικὴν διοίκησιν, εἰς τὸν τόπον.

Τούτο δὲν ἐγένετο, καὶ τὸ ἔργον ἔμεινεν ἡμιτελές, καὶ ἡ Κρήτη ἐν μιᾷ στιγμῇ εὐρέθη ἀνευ νομίμου διοικήσεως. Τὰ πρόσωπα τὰ εὐρεθέντα ἐν τῇ κυβερνήσει κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς καταλύσεως τῆς Κρητικῆς Πολιτείας, ὄφειλον βεβαίως κατὰ τὴν κρίσιν ταύτην στιγμὴν νὰ μὴ ἐγκαταλείψωσι τὸ πηδάλιον ὄφειλον τούναντιον νὰ κρατήσωσιν αὐτὸ μὲ χεῖρα στιβαρῶν, ὅπως μὴ τὸ σκαφίδιον παρασυρθῇ εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀναρχίας καὶ καταποντισθῇ. Εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν δὲ τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, ἐπεβάλλετο νὰ λάβῃ μέτρα προνοίας ἀντιμετωπίζοντα τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν.

Καὶ συνεχίζουσα ἡ Κρητικὴ Βουλὴ τὴν συνεδίδησιν τῆς Δευτέρας καθ' ἣν ἐψηφίσαντο τὴν Ἐνωσιν, συνῆλθε τὴν Τρίτην, καὶ καθήρτισε νέαν Κυβέρνησιν. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὴν ὠνόμασαν Ἐπιτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τὸ ὄνομα ὅμως δὲν μεταβάλλει τὴν οὐσίαν, καὶ τὸ σχηματισθὲν σωματεῖον εἶναι μία Κρητικὴ Κυβέρνησις. Εἶναι ἐπίσης ἀληθές, ὅτι ὠνόμασθη προσωρινή, εἰς τὴν ἐξουσίαν ὅμως αὐτῆς δὲν ἐτέθη κανὲν ἄλλο χρονικὸν ὄριον παρὰ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ λησθῇ τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις. Δύναται ἐπομένως νὰ παραταθῇ ἡ ἐξουσία τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἐπ' ἀπειρον. ἀφ' οὗ δὲν δύναται νὰ ὀρισθῇ ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις θὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν.

Καὶ οὕτω μετὰ τὸ κήρυγμα τῆς Ἐνώσεως, εὐρισκόμεθα πάλιν ὑπὸ μίαν κυβερνήσιν κρητικὴν μὴ διαφέρουσαν οὐσιαστικῶς κατὰ τίποτε ἀπὸ τὴν κυβερνήσιν τοῦ καταλυθέντος καθεστώτος. Δὲν θὰ ἐξετάσωμεν τὰ γενόμενα ἀπὸ ἐσωτερικῆς ἀπόψεως καὶ παραδεχόμεθα διὰ τὰ πρόσωπα τὰ ἀποτελέσαντα τὴν νέαν Κυβέρνησιν ἐμπνέουσι γενικὴν ἐμπιστοσύνην, θεωροῦμεν δὲ καθήκον ὅλων τῶν Κρητῶν νὰ συσπειρωθῶσι περὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ ἐνισχύσωσιν αὐτὴν δι' ὅλων τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων, τὰς ὁποίας ἕκαστος διαθέτει, ἐν ταῖς προσπάθειαις τῆς πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως διότι ἐκ τῆς διαταραξέως αὐτῆς οὐδεμίαν ὠφέλειαν δύναται νὰ προσπορίσῃ ὁ τόπος, δύναται δὲ τούναντιον νὰ διακινδυνεύσῃ σοβαρῶς ἡ αἰσία λύσις τῆς Ἐθνικῆς ὑποθέσεως.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ὅμως τῆς πιθανῆς ἐπιδράσεως, ἣν θὰ ἔχῃ ὁ καταρτισμὸς κρητικῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς ἀμέσου ἐξελίξεως τοῦ κρητικοῦ ζητήματος κρίνοντες τὰ γενόμενα δὲν δύναμεθα νὰ ἐπιδοκιμάσωμεν τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας, ὃν προετίμησεν ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ τόπου. Φρονούμεν ὅτι μετὰ τὸ κήρυγμα τῆς Ἐνώσεως ἡ κρητικὴ Βουλὴ περὶ παντὸς ἄλλου ὄφειλε νὰ μεριμνήσῃ, τὸ μόνον ὅμως τὸ ὁποῖον ὄφειλε νὰ ἀποφύγῃ ἀντὶ πάσης θυσίας ἦτο ὁ σχηματισμὸς τοπικῆς κρητικῆς κυβερνήσεως. Διὰ τοῦ σχηματισμοῦ μίας κυβερνήσεως, ἣτις θὰ λειτουργῇ ἀπαράλλακτα ὅπως ἡ τοῦ καταλυθέντος καθεστώτος, ἐπληρώθη τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον θὰ ἠνάγκαζε τὴν διπλωματίαν νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὰ γενόμενα ἐν Κρήτῃ.

Ἀφοῦ ἔνεκα τῆς ἀποχῆς τῆς Ἑλληρικῆς Κυβερνήσεως δὲν ἠδυνήθημεν νὰ δημιουργήσωμεν γεγονὸς τετελεσμένον ὅσον ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Βουλγαρία, ἔπρεπε νὰ δημιουργήσωμεν τοιαύτην κατάστασιν ἣτις νὰ πείσῃ τὴν διπλωματίαν ὅτι ἡ Κρήτη δὲν δύναται νὰ διοικηθῇ ὁμαλῶς καὶ κανονικῶς παρὰ μόνον ὑπὸ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ διὰ τῆς σπουδῆς ἣν ἐξεδήλωσεν νὰ σχηματίσῃ ἀμέσως νέαν κυβερνήσιν, προσενεῖ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐν ταῖς σκέψεσιν αὐτῆς προσεῖχε τὸ κυβερνητικὸν ζήτημα παντὸς ἄλλου. Εἶναι φυσικὸν ἐκ τούτου νὰ μειωθῇ παρὰ τοῖς ξένους ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἡ ἐκ τοῦ κηρύγματος τῆς Ἐνώσεως σχηματισθεῖσα παρ' αὐτοῖς, πολὺ δὲ φοβούμεθα ὅτι αἱ τυχόν δυσμενῶς πρὸς τὴν Ἐνωσιν διακειμεναὶ Δυνάμεις θὰ ζητήσωσι νὰ ἀρυσθῶσιν ἐπιχειρήματα κατ' αὐτῆς ἐκ τῆς εὐκολίας μεθ' ἧς πρὶν τὰς πανδήμους ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως διακηρύξεις, ἐσχηματίσθη νέα τοπικὴ κρητικὴ κυβερνήσις ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἡ Κρήτη διοικεῖται τὸσον ὁμαλῶς ὅσον καὶ πρότερον.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐνεργείας ἐκ μέρους τῆς Κρητικῆς Βουλῆς ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως

ἀπαλλάσσοι τὴν διπλωματίαν πάσης ἐνοχλήσεως ἀπὸ μέρους τῆς Κρήτης, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ διπλωματία ἐάν δὲν στενοχωρηθῇ δὲν μεταβάλλει τὰ καθεστῶτα.

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ε' ΕΝ ΚΩΝΙΝΟΠΟΛΕΙ

Ἐγράφημεν ἑνὶ τῶν τελευταίων φύλλων ὅτι ἐν τῇ πατριαρχικῇ ναφ' διὰ πρώτην φορὰν ἐτελέσθη μνημόσυνον ὑπὸ τῆς Α.Θ. Π. καὶ τῶν Μητροπολιτῶν Διδυμοτείχου Σερβίων, Λέρου καὶ Ἡλιοπόλεως ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου Πατριάρχου καὶ ἐνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε' τοῦ ἀπαχρονισθέντος πρὸ τῆς κλειστῆς τῶν Πατριαρχείων Πύλης κατὰ τὸ 1821.

Τὸ μνημόσυνον ἐτελέσθη ὅπως ἀπροόπτως, καθὼς οὐδεὶς πλὴν τῆς Α.Θ.Π. ἐγνώριζε τι περὶ αὐτοῦ.

Ἐπὶ τετραγώνου καὶ ἀπλουστάτης τραπεζίης, κεκλιμένης μὲ μαῦρον πένθιμον κάλυμμα, ἐτέθη δίσκος κολύβων. Μετὰ τὸ κοινωνικὸν οἱ κώδωνες ἤρχισαν νὰ ἤχουν πένθιμος καὶ ἐν μέσῳ ἱερᾶς συγκινήσεως ἡ Α.Θ.Π. ἐνδοθεῖσα τὸ ἐπιτραχιλίον ὠμόφρονος εἶπε τὰ ἑξῆς πρὸς τοὺς συγκινημένους χριστιανούς: περὶ τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου Πατριάρχου:

Ἄγαπῆτὰ ἐν Χριστῷ τεκνί,

»Πάντως οὐχὶ ἀνθρωπίνῃ μόνον θελήσει καὶ δυνάμει, ἀλλὰ θεῖα βουλῇ καὶ συνάρσει κατελύθη τὸ τέως ἀπολυταρχικὸν καθεστῶς καὶ ἀντικειτασθῆ ὑπὸ τῆς συνταγματικῆς διοικήσεως. Πρώτιστα, εὐτεβῆς ἐκκλησιαστικῆς, μετὰ πολλὰ ἔτη συνήνωθησαν ἐν τῇ Πενσέπτῳ Πατριαρχικῇ Ναφ' τὰ δύο μεγάλα τμήματα τοῦ ἡμετέρου Γένους ἀπὸ τῆς ἀπαχρονισέως τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε'.

»Ὅσον ἐγὼ γνωρίζω, διότι οὐδαμοῦ εἶδον γραπτὸν σημεῖον περὶ τούτου, οἱ Ἕλλητες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὑπὸ φόβου διεικαιολογημένου μέχρι τινὸς συνεχόμενου παρέλειψαν ἐκτελεῖν καθήκοντος ἱερωτάτου, ὀφειλομένου εἰς τὸ ἱερόν σκῆνος τοῦ μεγάλου ἐκείνου Πατριάρχου καὶ προκτόχου ἡμῶν.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅμως ὅτι οἱ Ρῶσοι ὡς αὐστηροὶ ἐκτελεσταὶ τῶν ὀρθοκατακτικῶν καθήκοντων δὲν παρέλειψαν τούτο. ὅταν παρέλαβον τὸ σέπτον λειψάνον Γρηγορίου Ε' πιστεύω δὲ καὶ ἔτι μετὰ τὴν ὀνακμιδὴν τῶν λειψάνων αὐτοῦ ἐτετέλεσαν ἐπίσημα τὸ ἱερόν τούτο καθήκον καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι. Μόνον δὲ ἡμεῖς ὑπαλείψθημεν ὡς πρὸς τούτο, οὐχὶ διὰ ἄλλον λόγον, ἀλλὰ ὡς εἰπὸν ἔνεκα τοῦ φόβου τῆς ἐποχῆς.

»Ἀλλ' εἰς τὴν προῶμεν εἰς τούτο, ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν ὁποῖος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Μέγας οὗτος ἱεράρχης.

Ἡ κοινὴ γνώμη, ἡ ἱστορία ἡ ὁμόφωνος ὁμολογία ἀπάντος τοῦ εὐτεβῆς ἡμῶν Γένους, θεωρεῖ αὐτὸν ὡς ἱερομάρτυρα ἐθνομάρτυρα καὶ ὡς ἅγιον. Πιστεύομεν, ὅτι τούτο γενήσεται ἐν προσεχέι μέλλοντι ἀντικείμενον μελέτης, προσκχλοῦντες πρὸς συσκέψιν περὶ τούτου τὴν Ι. Σύνοδον.

»Ἦδη δὲ προβαίνομεν κατ' ὀφειλὴν ἱεράν εἰς τὸ νὰ τελέσωμεν μνημόσυνον, καὶ ἀναγνώσωμεν συγχωρητηρίου εὐχῆς καὶ νὰ μακαρίσωμεν τὴν μνήμην, τοῦ ἐκεῖ ἑξὼ ἀπαχρονισθέντος ἀειμνήστου Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν ἱερῶν βωμῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς πίστεως καὶ

τοῦ Γένους ἀγωνισμένων ἀοιδίμων ἀδελφῶν ἡμῶν.»

Μετὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου, οἱ ὁποῖοι εἰρήνη ἱερᾶς συγκινήσεως προκάλεσαν καὶ ἐδόθησαν τῆς καρδίας ὅλων τῶν παρόντων, ἐψάλλε τὸ ἀμετὰ πνευμάτων δικαίων καὶ εἶτα ἡ Α.Θ.Π. καὶ οἱ ἄγ. συνοδικοὶ ἀνέγνωσαν τὰς συγχωρητηρίου εὐχῆς. Ὅτι κώδωνες ἐξηκολούθουν νὰ κτυποῦν πένθιμος καὶ πάντες μὴ γνωρίζοντες περὶ τίνος πρόκειται ἔσπευδον εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, ὅστις εἰς μικρὸν διάστημα ἐπληρώθη ἀσφραγιστικῶς.

Ὁρθαλμὸς δὲν ἔμεινεν ἀδάκρυτος καὶ πάντες μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν συγχωρητηρίων εὐχῶν ἐν ἱερᾷ συγκινήσει ἐφώνησαν αἰωνία ἡ μνήμη, αἰωνία ἡ μνήμη.

Ἡ Α.Θ.Π. μετὰ τὴν ἀπόλυσιν σταθεῖσα εἰς τὸν ἐξώστην τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλείας ἐν προφανεί συγκινήσει εἶπε τὰ ἑξῆς εἰς τοὺς χριστιανούς:

«Ἄς ἔχῃ δόξαν ὁ Ὑψίστος, διότι σήμερον ἠξιώθημεν νὰ ἐκτελέσωμεν καθήκον ἱερωτάτου, ἱερωτέρου τούτου καθήκον δὲν ὑπάρχει ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις. Εἶθε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡμᾶς τοὺς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ νὰ φωτίσῃ καὶ συνετίσῃ, ἵνα θύωμεν τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ πείθεσθε τοῖς ποιμέσιν ἡμῶν. Εἰ δὲ που καὶ ἡμεῖς οἱ ποιμένες κάπως σφάλωμεν, ὑπάρχει ἐνταῦθα τὸ ἀμώδιον κριτήριον. Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία θὰ κλείσῃ τὰς πύλας αὐτῆς διακομμένη, ἀλλὰ πάντοτε θὰ τεῖνῃ εὐλόκων οὗ πρὸς τοὺς προστρέχοντας εἰς αὐτὴν καὶ θὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἡμῶν.»

Τοῦ τελευταίου πατριαρχικοῦ λόγου ἐκάλυψεν ζωηρότατα ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς Α.Θ.Π.

Ὁ ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΕΡΙ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ «Ἰκτάμ» λέγει τὰ ἑξῆς. «Δὲν γνωρίζομεν ἐστὶ ὀστικῶς τὴν ἐν τῇ Κρητικῇ τούτῳ στάσιν τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως. Ἀλλ' εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ παρασυρθῇ τυφλῶς ὑπὸ τῶν σκέψεων τοῦ λαοῦ τῆς νήσου Κρήτης, τῆς ὁποίας τὸ ζήτημα ἀποτελεῖ ἀσπεπίλαστον διεθνὲς ζήτημα.»

Ἡ «Μιλέτ» γράφει: «Διὰ τῆς κηρύξεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος, συμπληροῦνται τὰ πραξικοπήματα τὰ θίγοντα τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Ὀθωμανισμοῦ. Εἰκάζεται ὅτι τὰ ἐν Κρήτῃ προέρχονται μόνον ἐξ ἐξεγέρσεως τοῦ λαοῦ καὶ ὅτι ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις δὲν ὑπέκινησεν αὐτὰ οὐτε ἐπενέβη ποτὸς.»

Τὸ ὄργανον τοῦ Βεζύργου λέγει ὡς ἑξῆς:

«Ἐνῶ τὸ γεγονός εἶναι τόσῳ ἀσήμαντον μίαν τῶν συναδέλφων μας ἠθέλησε νὰ προκαλέσῃ διὰ τίνος τηλεγραφίματος δημοσιευθέντος ὑπ' αὐτῆς ἐρεθισμὸν κατὰ τῶν Ρωμιῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπακόων. Ἀλλὰ τύχη ἀγαθὴ ἐξεκρίθησθαι μετ' ὀλίγας ὥρας τῆς ἀληθείας τοῦ ζητήματος ἐξέλιπεν ἡ γενικὴ συγκίνησις. Ἐξηκριβώθη ὅτι τὴν φορὰν ταρτὴν ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις οὐδεμίαν εἶχε πρότερον γνώσιν τοῦ διαθήματος.»

Ἡ «Χάκι κάτ» εἶναι σφοδρά: «Ἡ Κρήτη εἶναι ἕδος Ὀθωμανικόν. Εἴμεθα βέβαιον ὅτι ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις θὰ πράξῃ πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῇ. Σύμπαν τὸ ἔθνος ἐλπίζει τούτο. Πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκτελέσῃ τὰ δέοντα ἀπέναντι τοῦ Κρητικοῦ πραξικοπήματος.»